

1) Službena pisarna v domači kuhinji

Koronačas pomeni delo na domu. Kuhinja se je spremenila v pisarno, jemo pa v dnevni sobi ali na balkonu, ☺, če se mi ne ljubi pospravljati s knjigami in z računalnikom založene kuhinjske mize. Na srečo sem tik pred zaprtjem službenih prostorov domov prinesla nekaj strokovne literature. Raje kot e-knjige sem vedno imela knjige v papirnati obliki, s trdimi ali mehкими platnicami, samo da jih lahko primem v roke. Veliko jih kupujem sama in v njih označim, podčrtam pomembno. Med koronaepidemijo veliko več kot prej uporabljam gradivo, prosto dostopno preko spleta, redno uporabljam dLib, Digitalno knjižnico Slovenijo in nekatere tuje zbirke. Želim si, da bi bilo gor naloženih več monografij, saj so zaprte tudi splošne in specialne knjižnice.

Začasna koronapisarna v domači kuhinji. Delam na poglavju o Slovenkah, Slovencih v Bosni in Hercegovini, kjer deluje deset slovenskih društev, dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture pa potomke, potomce slovenskih izseljenk, izseljencev poučujejo tri učiteljice. Marijanca Ajša Vižintin, Slovenija, Ljubljana, 23. 3. 2020.

Spremenil se je fokus dela. Ni terenskega dela, ni predavanj po pedagoških kolektivih v okviru projekta *Le z drugimi smo*, ki ga koordiniram (do začetka leta 2020 je enega od naših petih 16-urnih seminarjev poslušalo že več kot 7.200 pedagoških delavk, delavcev). Samo v zadnjem tednu februarja smo izvedli seminar *Živeti raznolikost: vključevanje otrok priseljencev, slovenščina in medkulturni dialog* v kolektivih vrtcev ali osnovnih šol v Ljubljani, Kopru, Leskovcu pri Krškem in na Vrhniki – od 16. 3. 2020 pa delamo doma.

Odpadajo konference doma in po svetu, službena potovanja, odpovedan je 25. Posvet slovenskih društev, katoliških misij, učiteljev, socialnih delavcev in članov folklornih skupin v

Nemčiji (8.–10. 5. 2020, Wiesbaden), tokrat v organizaciji Slovenskega kulturnega prosvetnega društva Sava Frankfurt. Zelo sem se ga veselila.

V koronačasu, ki zahteva osamitev na najožjo družinsko celico, delam največ na projektu *Socialna, gospodarska in kulturna zgodovina slovenskega izseljenstva (1945–1991)*. Prebiram 40–50 strani dolge transkripcije intervjujev, ki sem jih opravila v letu 2019, spreminjam jih v zgodbe in jih umeščam v širši družbeno-politični kontekst. Štiri življenjske zgodbe Slovenk, Slovencev, ki so se izselili v 60. ali 70. letih dvajsetega stoletja na Švedsko, v Bosno in Hercegovino ter v Nemčijo, njihovo organizirano društveno delovanje in skrb za ohranjanje slovenskega jezika pripravljam za končno poročilo projekta, na katerem delajo še številne druge kolegice, kolegi. Želim si, da bi nekoč tudi mi izdali tako izjemno monografijo, kot so jo v predhodnem projektu: *Doba velikih migracij na Slovenskem* (ur. Aleksej Kalc, Mirjam Milharčič Hladnik, Janja Žitnik Serafin 2020) je izšla tik preden se je javno življenje zaradi koronavirusa v Sloveniji skoraj ustavilo.

Naučila sem se uporabljati program Zoom, da smo lahko prilagojeno izvedli zoompredavanja za študentke, študente magistrskega programa Emmir (European Master in Migration and Intercultural Relations) na Norveškem, kamor zaradi koronavirusa nisem smela odpotovati. Sesuva se splet, ker je preobremenjen, večkrat se je treba ponovno prijavljati. Predavanja preko Zooma poslušata tudi hči študentka. Nenavaden občutek je, da kar naenkrat preko računalnika vstopajo v tvoje stanovanje drugi ljudje.

Te dni moram po knjige v pisarno in v inštitutsko knjižnico, da bom lahko nadaljevala z delom. To je zdaj zapleten postopek: uradna prošnja predstojnici najmanj tri dni prej mora biti potrjena s strani uprave. Uprem se skušnjavi, da bi šla peš v službo, saj vem, da bi bilo pretežko nositi knjige nazaj peš. Prvič, odkar delamo doma, se zapeljem v center Ljubljane, kot izumrla je. Drži, kar sem prebrala v medijih: zapornice na parkiriščih so odprte, parkirnine ni treba plačati.

Ker delam na prenosnem računalniku, ki ima veliko manjši ekran kot stacionarni računalnik v službeni pisarni, so moje oči utrujene, solzijo se mi. Veliko več jem, ker je hrana na doseg roke. Včasih se ne morem skoncentrirati, odložim delo za nekaj časa ali grem na daljši sprehod s psom in spet lahko delam.

Hvaležna sem, da imam službo, ki jo rada delam. Hvaležna sem, da še vedno lahko delam, čeprav prilagojeno, da bom dobila plačo, s katero bom plačala položnice, hrano, najemnino, zavedajoč se, da so mnogi izgubili zaposlitev in bližnje. Ko me vseeno postane strah omejene sedanosti in negotove prihodnosti, se opogumljam kot v drugih težkih življenjskih situacijah: »Pogumno in vztrajno naprej, draga moja. Naredi s tem, kar imaš, največ, kar zmoreš.« In kar je mogoče, dodam v teh koronačasih.

2) Koronamaske in neprijetno nakupovanje

Konec marca je bil sprejet dodaten protikoronski ukrep, da v odprte javne prostore (trgovine, zdravstvene domove, lekarne) ne smemo vstopati brez maske (rute, šala) in rokavic. Težava je v tem, da je tako maske kot rokavice skoraj nemogoče kupiti, prednost pri nabavi ima zdravstveno osebje, ki se nadčloveško trudi z obolelimi. Do 9. 4. 2020 je bilo v Sloveniji z virusom covid 19 (SARS-CoV-2) potrjenih 1.124 okužb, umrlo je 43 ljudi, 128 se jih je pozdravilo; po vsem svetu je 1.577.364 okuženih, 93.637 umrlih, 348.077 ozdravljenih (<https://www.worldometers.info/coronavirus/#countries>, 9. 4. 2020, 18.14).

Trenutno se da brez težav kupiti le še razkužila, ki jim je cena visoko narasla. Izogibala sem se nakupovanju, a ko je začelo zmanjkovati hrane, je bilo treba iti. Nedavni poskus s

šalom, ko sem želela kupiti kvas, je bil katastrofalen. »Kvasa ni niti svežega niti suhega niti zadaj v skladišču,« so mi razložile prodajalke, ki so mi poskušale pomagati, medtem ko sem se jaz bojevala s šalom. Najprej sem ga zavezala premočno in zdelo se mi je, da se bom zadušila. Z rokami v tankih plastičnih rokavicah – običajno so ob kruhu in svežem sadju, zelenjavi – ki sem jih dobila ob vstopu v trgovino in sem z njimi že nabirala hrano po trgovini, sem si zrahljala šal, zato mi je začel padati dol in sem si ga ves čas popravljala. Pa takšna zaščita!

Nakupovanja že tako ali tako ne maram, v koronačasu pa je postalo nočna mora. Brskala sem po spletu, kako si lahko doma naredim masko sama. Šivalnega stroja nimam niti ga ne znam uporabljati. Všeč mi je bila ideja z modrčki, uporaben posnetek, kako se lotiti dela, mi je poslala prijateljica Barbara.

Vse ženske imamo doma kakšen prevelik, premajhen, raztegnjen modrček, mogoče tak, ki smo ga kupile in ugotovile, da je mučilna naprava in je obležal ... Škarje, nit, šivanko pa imam, sem si rekla, in tako sta dva neuporabna modrčka v koronačasu doživela svoj preporod: spremenila sem ju v štiri koronamaski, pralne in večkrat uporabne. In lepe, če že moram nositi to reč, ☺. Naše mame in babice imajo prav: čez sedem let vse prav pride. Še vedno pa ne vem, kje bom dobila rokavice, ko mi bo zmanjkalo gospodinjskih. V skrajni sili bom uporabila zimske in jih oprala po vsaki uporabi.

Doma izdelana koronamaska iz modrčka. Fotoarhiv: Marijanca Ajša Vižintin, Slovenija, Ljubljana, 4. 4. 2020.

Sin dela v eni od živilskih trgovin preko študentskega servisa. Nakupovanje se je prepolovilo, pravijo prodajalke, a vseeno primanjkuje ljudi, saj so nekateri primorani ostati doma z manjšimi otroki, jih varovati ali skupaj z njimi predelovati osnovnošolsko snov. Sin si v službi večkrat razkužuje roke, nosi plastične rokavice in zaščitno masko, okoli blagajn so po izbruhu koronavirusa namontirali prozorne zaščite. Navkljub tem ukrepom si mora takoj po prihodu domov namiliti, umiti in razkužiti roke. Oblačila odloži na vroče sonce na balkon, peremo jih pogosteje kot prej.

Veliko se pogovarjam s prijateljicami, sorodniki po mobitelu, mnogim med njimi je nakupovanje prav tako neprijetno kot meni. Po Facebooku, e-pošti, Facebookovem

mesendžerju si občasno izmenjujemo koronašale, da se vsaj malo nasmejimo našim stiskam in koronarazmeram prilagojenim življenjskim okoliščinam, da lažje premagujemo tesnobo. Še težje je, odkar so nam omejili gibanje samo na svojo občino. Upam, da bo to pomagalo zaježiti širjenje koronavirusa. S Kitajske, kjer se je vse začelo, prihajajo po strogi karanteni spodbudne novice, v ZDA, Italiji in Španiji je strahotno.

Naše samoizolacije ali karantene obolelih ob koronaepidemiji se ne da primerjati z vojnimi stanjem, kot se občasno bere v nekaterih spletnih komentarjih. Nemogoče je to primerjati s padanjem bomb, prisilno getoizacijo, z lakoto in večnim strahom pred nasiljem, s prisilnim žvotarjenjem begunk, beguncev na nikogaršnji zemlji. Če kdo to misli, naj prebere vsaj *Nikoli ne reci, da te je strah* (Giuseppe Catozzela 2016), *V morju so krokodili* (Fabio Geda 2011), *Druga roka* (Chris Cleave 2011), *Slovenština in jaz* (Simona Lečnik 2013), NK Svoboda (Žiga X Gombač 2016), *Črna vrana* (Janja Vidmar 2018), *The girl in the green sweater* (Krystina Chiger, Daniel Paisner 2008), o deklici, ki je holokavst preživela v kanalizaciji, če so že Ano Frank pozabili; *Na begu* Boštjana Videmška (2016). Ni primerjave, nikakor. A kljub temu si želimo, da koronačas mine, pa ne le zaradi nuje po ponovnem zagonu gospodarstva.

Koronavirus nas je v svetu – v katerem smo drveli, v katerem nikoli ni bilo dovolj in je bilo treba delati vedno več in živeti vedno hitreje – zagotovo ustavil, kar je najbrž dobro. A nas je tudi izoliral. Pogrešamo človeški dotik, stiske rok, objeme, poljube na lica ljudem, ki jih imamo radi. Pogrešamo timsko delo v službi in sestanke v živo. Pogrešamo druženje. Pogrešamo se.

Dr. Marijanca Ajša Vižintin

ZRC SAZU, Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije; Univerza v Novi Gorici

Zapisano izraža moje osebno mnenje.

Ljubljana, 9. 4. 2020